

## **Klimaatbeheersing in en buiten de piano**

Omdat veel mensen mij nog wel eens vragen stellen over de verschillende mogelijkheden om iets aan "de droogte" of aan "het vocht" te doen, wil ik dit voor U op een rijtje zetten.

Een piano ontstemt hoofdzakelijk door de "**wisseling in het vochtgehalte**" van de omgeving waarin de piano zich bevindt.

Deze wisseling is alleen goed te beoordelen m.b.v. **een haarhygrometer**, die ook goed te ijken moet zijn (stelschroefje).

De kosten van een hygrometer zijn ca. € 45,= (met elektronische meters heb ik minder goede ervaring nl. onnauwkeurig, naarmate ze ouder worden).

Een hygrometer geeft de "relatieve vochtigheidsgraad" aan, die ligt tussen 0% en 100%. Een normale waarde zal zich tussen de 50% en 70% bevinden.

Lager dan 50% wordt het te droog (bevochtigen m.b.v. een luchtbevochtiger of hydroceelunit)

Hoger dan 70% wordt het te vochtig (vocht uit de piano weren m.b.v. een verwarmingselement van 25 W)

Langdurig lager dan 40% en hoger dan 80% is **echt schadelijk** voor de piano, wat tot dure reparaties kan leiden.

Verder zal de piano ook meer ontstemmen naarmate de verschillen, tussen droog en vochtig, groter wordt.

Globaal kunnen we verder stellen:

- ⤴ Een droge lucht wordt veroorzaakt in de winter, zeker met vorst. Een oostelijke windrichting (ook vaak in de winter).
- ⤴ Waarbij ook nog eens een keer gestookt wordt (centrale verwarming, hete luchtverwarming en vloerverwarming).
- ⤴ Een vochtige lucht hebben we meestal in de zomer en het najaar, (westelijke winden van zee zijn vochtig).
- ⤴ En in die periode wordt ook nog niet gestookt, zodat het vocht ook nog eens lang blijft hangen.

### **Te vochtig**

Periode: globaal van juli/augustus tot oktober/november.

Maatregelen: Een **verwarmingselement** in de piano inbouwen (25 Watt). Kosten ca. €75,=

Dit verwarmingselement zorgt ervoor dat de luchtvochtigheid in de piano daalt.

Bij een te hoge luchtvochtigheid zal de piano niet alleen ontstemmen, maar ook kan het mechaniek te zwaar gaan lopen, dit wordt hiermee dus ook voorkomen.

Er zijn tegenwoordig ook ontvochtigers te koop maar, wilt U een goede hebben, dan moet U wel aardig in de buidel tasten.

### **Te droog**

Periode: De wintermaanden, te beginnen met de eerste nachtvorsten.

Maatregelen: Het gebruik van een **luchtbevochtiger**. Hiermee brengt U dan de hele kamer, waarin de piano staat, op de juiste vochtigheidsgraad. Het bijkomende voordeel is dat het voor alles wat zich in die kamer bevindt goed is, zoals (antieke) meubelen, parketvloeren en niet te vergeten voor de mens zelf is het vaak ook aangener. Kosten, afhankelijk van model en capaciteit (inhoud van de kamer), ligt ergens tussen €100,= en €350,=

Afhankelijk van het type luchtbevochtiger (koud, ultrasoon, stomer) zijn er ook wel nadelen zoals: hoog stroomverbruik voor de stomers, geluidsniveau bij koude luchtbevochtigers, soort filters dat gebruikt wordt bij ultrasoon, en de betrouwbaarheid (stoom en ultrasoon zijn storingsgevoeliger). De overbekende "potjes met water" kunt U maar beter vergeten. Deze verdampen namelijk te weinig in een te lange tijd. Verder kunnen ze mee gaan resoneren of nog erger, omvallen (bijv. als de piano een keer verplaatst wordt).

Een alternatief voor de luchtbevochtiger zou een **hydroceel unit** kunnen zijn.

Deze zijn speciaal ontwikkeld voor piano's of om in een oude (antieke) kast te hangen. Dit voorkomt het uitdrogen van het meubel of piano. Kosten ca. € 68,=

Dit is een plastic buis waarin zich een speciale vulling bevindt die water op kan nemen.

Deze moet U dan ook regelmatig vullen, afhankelijk van de droogte. Om de twee weken bij strenge vorst tot één keer per maand bij een iets minder droge lucht. U kunt aan het gewicht beoordelen of er gevuld moet worden of niet.

Nadelen zijn er echter ook:

- ⤴ Een hydroceel hangt in de piano, dus uit het zicht. Hierdoor wordt hij dikwijls vergeten.
- ⤴ Het is veel moeilijker in te grijpen als de luchtvochtigheid van week tot week schommelt.
- ⤴ Afnemende opnamecapaciteit t.g.v. verkalking van de vulling (levensduur, afhankelijk van de hardheid van het water, ongeveer 7 jaar).
- ⤴ Aantekeningen maken wanneer U hem het laatst gevuld hebt, enz.

Dit is alles bij elkaar een heel verhaal geworden, maar ik hoop dat het voor U duidelijk genoeg is. Kort samengevat:

**Winter.....te droog.....luchtbevochtiger of hydroceel**  
**Zomer..... te vochtig.....verwarmingselement**

En natuurlijk om te beginnen een goede **haarhygrometer**

**Ter aanvulling** van bovenstaand verhaal, nog even het volgende:

Ik merk toch regelmatig dat klanten het allemaal wel "een gedoe" vinden, om iedere keer de juiste middelen, op het juiste tijdstip te gebruiken om de piano in een goede conditie te houden.

Er bestaat ook een apparaat dat al deze hulpmiddelen in zich heeft. Dit is het "Piano Life Saver System" van het merk Damp-Chaser.

Dit bestaat uit:

Een verwarmingselement (om te ontvochtigen in de vochtige periode)

Een verdamp(er) (om te bevochtigen als het te droog wordt)

Een hygrostaat die het vochtgehalte in de piano meet, en automatisch schakelt tussen bevochtigen of ontvochtigen.

Dit systeem zorgt dus automatisch, het hele jaar door, voor een optimaal klimaat in de piano zelf. Dit alles is in de piano gemonteerd, dus vanaf de buitenkant niet zichtbaar. Bij een vleugel wordt dit aan de onderkant ingebouwd.

Het enige dat gedaan moet worden, is het water bijvullen, maar dit kan vanaf de buitenkant geschieden, en u hoeft de piano daarvoor niet open te maken. Een (knipperend) ledlampje geeft aan wanneer er bijgevoeld moet worden.

Voordelen:

- ⤴ beter stemming houden.
- ⤴ beter lopend mechaniek en klavier
- ⤴ geen roestende besnaring
- ⤴ gebruikersgemak
- ⤴ stil ( maakt geen geluid)
- ⤴ voordeliger in stroomgebruik t.o.v. losse bevochtiger.
- ⤴ waardevermeerdering van de piano (als dit systeem ingebouwd is)
- ⤴ 5 jaar garantie

Een prijsindicatie voor dit systeem is (incl. 21% BTW en inbouwkosten):

Voor een piano: € 650,=  
Voor een vleugel < 170 cm: € 718,=  
Voor een vleugel > 170 cm: € 840,=

De volgende artikelen om uw piano of vleugel optimaal te verzorgen zijn bij mij op voorraad of te bestellen:

♣ Haarhygrometers	€ 45,=
♣ Hydroceel unit	€ 68,=
♣ (plastic vulzak)	€ 5,=
♣ Verwarmingselement 25W	€ 75,= (incl. inbouw i.c.m. een stembeurt)
♣ Luchtbevochtigers (merk:Boneco)	€ 100,= tot € 370,=
♣ Het Piano Life Saver System	zie prijzen hierboven
♣ Pianocarpet (smal) 150cm x 32cm	€ 150,= (tegen schadelijke effecten van vloerverwarming)
♣ Pianocarpet(breed) 150cm x 58cm	€ 170,= (tegen schadelijke effecten van vloerverwarming)
♣ Pianocarpet op maat en afwijkende kleur (dan standaard zwart)	+ 20 %
♣ Moderator (studie pedaal)	ca. € 195,= (afhankelijk van de inbouwtijd)

(tussentijdse prijswijzigingen voorbehouden)

Uw pianostemmer  
Theo van Eijk  
Pianozorg Nijkerk  
[www.pianozorg.nl](http://www.pianozorg.nl)  
[info@pianozorg.nl](mailto:info@pianozorg.nl)